רבא א מיי׳ פ״ח מהל׳ זכיה ומחנה הל׳

סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' ערה סעיף ג: רמב ב מיי שם הלי יד

סמג עשין פה טוש"ע

ושאינה מסויימת במצריה עד כמה אמר רב

פפא יכדאזיל תיירא 🐠 דשורי והדר אמר רב

יהודה אמר שמואל ינכסי עובד כוכבים הרי הן

כמדבר כל המחזיק בהן זכה בהן מ"מ עובר

כוכבים מכי ממו זוזי לידיה אסתלק ליה ישראל

לא קני יעד דמטי שטרא לידיה הלכך הרי הן

כמדבר וכל המחזיק בהן זכה בהן א"ל אביי

לרב יוסף מי אמר שמואל הכי יוחף מר

שמואל ידינא דמלכותא דינא ומלכא אמר לא

ליקני ארעא אלא באיגרתא אמר ליה °אנא לא

ידענא 🌣 עובדא הוה בדורא דרעותא בישראל

דזבן ארעא מעובד כוכבי' ואתא ישראל אחרינא

רפיק בה פורתא אתא לקמיה דרב יהודה

אוקמה בידא דשני א"ל דורא דרעותא קאמרת

התם באגי מטמרי הוו דאינהו גופייהו לא הוו

יהבי מסקא למלכא ומלכא אמר מאן דיהיב

מסקא ליכול ארעא רב הונא זבן ארעא מעובד

כוכבים אתא ישראל אחר רפיק בה פורתא

אתא לקמיה דרב נחמן אוקמה בידיה א"ל

מאי דעתיך דאמר שמואל נכסי עובד כוכבים

הרי הן כמדבר וכל המחזיק בהם זכה

ל) [לקמן נה.] ב"ק קיג. גיטין י: נדרים כח.,

גליון הש"ם גמרא אנא לא ידענא. עירוצין דף ז ע״נ וש״נ: רשב״ם ד״ה הרי הן כמדבר כו' דהאי שני רשע מקרי. עי׳ לעיל דף כלו ע״נ מוס' ד"ה מרחיקים:

הגהות הב"ח (h) גמ' תיירא דתורי והדר: מם לה ידעות אלא עובדה הוה: (ג) רשב"ם עובדה הוה: (ג) רשב"ם ד"ה ושהינה וכו' הלה מקום מכושו: (ד) ד"ה הרי הן מכושו: (ד) ד"ה הרי הן וכו' מירון לדבר והא דא"ל לאביי אנא לא ידענא אלא עובדה הכי הוה: (ה) ד"ה מי אמר וכו' דקני ליה האי שני: (ו) תום' ד"ה ושאינה וכו' מדת תלם והם ומחינה וכרי תות תנס והם היו כרי ולא כפ״ה שפיי כשיחרוש וכרי מקלה גבול השדה ועד קלהו: (1) ד״ה ושראל וכרי לתבוע מיניה מעותיו: (ח) בא״ד אם יפקיע הראשון:

מוסף רש"י דינא דמלכותא. של עוכדי כוכבים (גימיו י:).

מוסף תוספות א. אלא חורשין את

השדה חלקים. וכשיעור שמאריכיז תלם אחד וחוזר שנגאו כין וגם אחד וחודר וחורש נקרא שדה אחד, והילכך במכוש אחד קנה בשדה כשיעור זה. רשנ"ח. דא״כ לא הו״ל למימר עד כמה אלא הכי הו"ל עו כמה אלא הכי הו"ל למימר בכמה, כלומר בכמה יקנה וכו׳. שס. ג. דאין בזה טעם שיקנה אותה כולה בשני תלמים לרוחבה או לאורכה יותר מתלם אחד. ריטנ״ה. T. שלא נאמרה בו משיכה במטלטלין, אלא כתיב בישראל בישראל כתיב "מיד עמיתך" עד שימשוך מיד ליד. לש" קידושין יד: ד"ה הוחיל. ה. וו"ל מוס' קידושין יד: לכך נראה לר"ת דהכי פירושו ןבדברי הגמרא שםן הואיל וכל קניינו דעובד כוכבים עבד עברי בכסף. 1. מה עבד עברי בכסף. 1. מה חרת מקניא בשטר אף זו. ס. 1. דאמר בפ׳ הזהב (ב"מ מז:) דבר תורה מעות קונות. שס. ח. דסתם קנין דקרא במעות כדכתיב (ירמיה לב) שדות בכסף יקנו וכתיב (ויקרא כה) מכסף מקנתו. תוס' בכורות יג: ט. וא"ת דילמא הא מיד עכו״ם בשטר ובחזקה וכו׳ .. ב ב סטו רבוח קוו. ל דשני קנינין הללו ו נכסי הפקר והא דמי קא יהיב אבל רבינו האי גאון יהיב אבל רבינו האי גאון ז"ל כתב וכר. רשנ"ל. יא. דלצורך עסקן הלכו ולא להשמט. מוס' הכל"ם

:גיטין נח

ושאינה מסויימת במלריה. אלא בקעה גדולה ופתוחה לשדות אחרים או לרשות הרבים עד כמה לריך לחפור ויקנה כולה אליבא דרב דהא ודאי לשמואל לא חשיבא מסוימת טפי משאינה מסויימת דאפילו במסויימת האמר לא קנה אלא ש מכושו וכ"ש בשאינה מסויימת. יש

מפרשים בענינין אחרים ולא נהירא לי כלל: כדאזיל תיירא דתורי והדר. כשיחרוש למד בקר שורה אחת מקלה גבול השדה ועד קצהו והדר ובחזרתו יעשה עוד שורה חחרת דהיינו שתי שורות על פני כל השדה משפתו אל שפתו ממזרח למערב מתוך כך קנה כל השדה גם מן הלפון לדרום דכיון דחרש שתי שורות על פני כל חורך השדה או על כל רחבו כאילו חרש כולו שהרי החזיק בו מראשו ועד סופו. כן נראה בעיני: אמר רב יהודה אמר שמואל נכסי העובד כוכבים. שמכרם עובד כוכבים לישראל שקבל העובד כוכבים הדמים ממנו ועדיין לא החזיק בה ישראל זה הקונה אותם: הרי הן כמדבר. הפקר כדמפרש לקמן שאם קדם ישראל אחר והחזיק בם קנה כאילו הן נכסי הגר שמת. ויש מפרשין דמעות מיהא יחזיר ללוקח ראשון ולי אין נראה כלל דא"כ מאי הרי הן כמדבר אלא זכה בהן לגמרי ואם יכול לוקח ראשון לדון עם העובד כוכבי׳ ולהוליא ממנו מעותיו יעשה ואם לאו יפסיד. ומיהו נראה בעיני ° דהאי שני רשע מיקרי דכיון דיהב לוקח ראשון זוזי לא

ליעבד גרע מעני המהפך בחררה ובא אחר ונטלה דמיקרי רשע ההוא אחר. ופירש רבינו חננאל דלית הלכתא כשמואל ומשום דמקשי עלה אביי אידך דשמואל דאמר דינא דמלכותא דינא ובא רב יוסף לתרץ והקשהו אביי ואמר דמעולם לא אמרה שמואל דא"כ קשיא דשמואל אדשמואל דאמר דינא דמלכותא דינא. ולי נראה דהלכתא כשמואל דהא רב נחמן . דדיינא הוי והלכתא כוותיה בדיני [כמובות יג.] דן כוותיה לקמיה וגם הרבה אמוראים כשמואל ס"ל לקמן וסליק שמעתין בהכי והא דאמר שמואל דינא דמלכותא דינא רב יוסף עלמו היה יודע תירוץ לדבר (ד) דא"ל לאביי אנא לא ידענא עובדא היכי הוה כו׳ לא חשש לתרך מאחר דהוה מייתי ראיה מעובדא: כי מטו זווי לידיה. מן הלוקח: אסחלק ליה. העובד כוכבים שהרי כל הנינו של עובד כוכבים בכסף כדאמרי' בפ"ק דקדושין (דף יד:) ומשקבל המעות לגבי דידיה הויא מכירה גמורה שאין יכולין עוד לחזור זה בזה וישראל לא קני במתן מעות עד דאתא שטרא לידיה כדאמרינן בקדושין [כו.] וכדפרישית לעיל [נג.] דאפילו מישראל חבריה לא קני בווזי עד שיכתוב לו את השטר וכ"ש מעובד כוכבים דסתם עובדי כוכבים אנסים הם ואין בדעתו לקנות בלא שטר והלכך אי אתא ישראל אחרינא רפק ביה פורתא מקמי האי קנה. ודוקא בלוקח מעובד כוכבים אבל לוקח מישראל חבירו נהי דלא קני לוקח עד דאתי שטרא לידיה אחר מיהא אין יכול לקדם ולהחזיק שהרי עדיין ברשות מוכר קיימא שכל זמן שלא החזיק הלוקח או לא בא השטר לידו יכולין שניהם לחזור זה בזה: מי אמר שמואל הכי. דקני ליה (ם) שני לארעא דעובד כוכבים בחזקה בלא שטר מן העובד כוכבים: והאמר שמואל דינא דמלכוסא דינא. כל מסים וארנוניות ומנהגות של משפטי מלכים שרגילים להנהיג במלכותם דינא הוא שכל בני המלכות מקבלים עליהם מרצונם חוקי המלך ומשפטיו והלכך דין גמור הוא ואין למחזיק בממון חבירו ע"פ חוק המלך הנהוג בעיר משום גזל: ומלכא אמר. לא ליכול ארעא שום מחזיק בארעא אלא א"כ יש בידו שטר מכירה מן המוכר והיאך יקנה זה המחזיק הואיל ואין לו שטר מן העובד כוכבים אלא לוקח ראשון יקנה בדינא דמלכותא לכי אתי שטריה דעובד כוכבים לידיה: **אמר ליה אנא** לא ידענא. רב יוסף נמי בע"כ הוה ידע להא דאמר שמואל דינא דמלכותא דינא והא דהמהדר ליה לאביי אנא לא ידענא כו' ודאי היה יודע מירוץ לדבר אלא דעדיף ליה למימר עובדא ולכך לא חשש לתרץ ואביי מהדר ליה דמההוא עובדא ליכא לאיתויי ראיה ומיהו רב יוסף לא חזר בו

ושאינה מסוימת במצריה עד כמה. פי׳ כמה יקנה נמכוש אחד כדאזיל תיירא דתורי והדר פירוש כשיעור מדת תלם (0 והן היו יודעים מדת התלם כמה היה אורך שלו דבשדה

גדולה לא היו חורשים במענה אחד כל אורך השדה א ולא כפ"ה כשיחרוש למד בקר שורה אחת מהלה גבול שדהו עד קלהו ומתוך כך קונה כל השדה חדא דלישנא לא משמע הכיב ועוד דאמאי בעי והדר רק כשיחרוש פעם אחת אע"ג דלא הדר ג עובד כוכבים מכי ממי זוזי לידיה אםתלק ליח. פ״ה משום דכל קנינו של עובד כוכבים בכסף ד כדאמריגן בפ״ק לקדושין (ד' יד: ושם) אשכחן עובד כוכבים דכל קנינו בכסף ולאו ראיה היא לפי׳ ר"ת דמפרש התם דוקא בעבד עברי קאמר שאין בו קנין אחרה דשטר לא ידעינו ביה אפי׳ בישראל אלא מדהוחש לאמה העבריה ואמה העבריה לאחרת י אבל בעובד כוכבים דלא שייך ביה קדושין ליכא למילף מאחרת ועוד תניא התם מכסף מקנתו בכסף הוא נקנה ואינו נקנה בתבואה וכלים דהיינו חליפין משמע דה״ה בשטר אינו נקנה דאפילו כל שוה כסף הוה ממעט התם מכסף אי לאו דכתיב ישיב לרבות שוה כסף ככסף אבל בעלמא אור"ת דחדרבה אין קנינו של עובד כוכבים בכסף אלא במשיכה וכדר׳ יוחנן

קי"ל דדרים (בכורות דף יג:) מיד עמיתך

בכסף הא מיד עובד כוכבים במשיכה ש

וכן בפ׳ בתרא דע"ז (דף עא. ושם ד״ה רב) מסיק דמשיכה לעובד כוכבים קונה והא דקאמר הכא ועובד כוכבים מכי מטו זוזי לידיה אסתלק ליה היינו משום דמלינו בעובד כוכבים קנין כסף בעפרון ושטר ודאי לא קנה בעובד כוכבים משום דישראל גופיה לא קנה בשטרא אלא מספר המקנה דירמיה והתם ישראל הוה: דישראל לא קנה עד דמשי ששרא לידיה. שהיו עומדים במקום שכותבין את השטר וקשיא לרבינו שמשון בן אברהם דאמאי לא קנה בכסף גרידא מעפרון בק"ו מגופו גופו באחת ממונו בשתים כדאמרינן בבכורות בפ"ב (דף יג. ושם) דליכא למימר שאינו גומר בדעתו לקנות עד שיהיה בשטר דמחחר שהעובד כוכבים מסתלק למה לא יגמור בדעתו לקנות ויניחנו להיות הפקר והוה לן למימר דהוי כאילו פירש אי בעינא בכספא איקני מה"ט דפרישית וג"ל דאנן סהדי שלא היה בדעתו אלא כמות שהוא רגיל לקנות עם ישראל דהיינו בשטר מדלא פירש אי בעינא בכספא איקני אבל קשיא לרבינו שמשון בן אברהם דבפרק ב' דבכורות (שם) א"ר יצחק ישראל שנתן מעות לעובד כוכבים בבהמה בדיניהן אע"פ שלא משך קנה וחייבת בבכורה ואמאי לא אמרינן אע"ג דקנה מן התורה כדאמר אביי התם בדיניהם שפסקה להן תורה מיד עמיתך במשיכה הא מיד עובד כוכבים בכסף מ"מ אין בדעתו לקנות אלא עד שימשוך כמו שהוא רגיל לקנות עם ישראל כדאמרינו הכא וי"ל דהתם בדיניהם קאמר ונראה דשרי לישראל לתבוע ® מינייהו מעותיו ' אע"פ שמחוך כך יחזיר העובד כוכבים ויגזול את המחזיק דבדין קא מבע ליה דלא נתן לו מעות אלא ע"מ שתבא הקרקע לידו ואם המחזיק יכול לישמט מן העובד כוכבים ישמט אע״פ שהלוקח מפסיד אך אם המחזיק בעי לפרוע לו מעותיו אם (מ) יפקיענו הראשון הקרקע מידו ע"י עובד כוכבים נראה דה"ל מסור ממש: באגי דמממרי הוו בו'. והא דאמר בהניזקין (גיטין דף נח: ושם ד״ה אנן) דאזול מרווחייהו דבאגי ואזיל גידול בר רעילאי ויהיב טסקא דתלת שנין ולכי אתו מרוותייהו הדרא להו ולא אמרי' כיון דלא יהבי טסקא הופקעה מידם וזכה בה גידול בר רעילאי דהתם מיירי כגון שאמרו מרוותייהו לבני באגי שיחרשו הקרהע ויזרעו ויאכלו פירות ויפרעו טסהא עד שיחזרו יא ונתרצו להם בני באגי ונתנוה לגידול הלכך לא הופקעה מידם וכשיחזרו חזרו להן אבל הכא הוו מטמרי בשביל המס שלא רצו לפרוע:

à דמכל מקום שמואל אמרה כדאמר בסמוך והאי דקשיא ליה דינא דמלכותא דינא רב יוסף לא ס"ל האי דאמר אביי ומלכא אמר לא ליכול ארעא אלא בשטרא דלאו דינא דמלכותא הוא אלא בחזקה נמי ליכול: בדורא דרעותא. שם מקום. אי נמי כפר של רועים: אתא לקמיה דרב יהודה. ורוב מעשיו שמע משמואל רבו: דורא דרעותא קאמרת. בממיה. וכי משם אתה מביא ראיה דנכסי העובד כוכבים הרי הן כמדבר: באגי מיטמרי. שדות טמונות שלא היו הבעלים נותנין את המס למלך אלא מבריחין עלמן: דאינהו גופייהו. בעלים ראשונים לא הוו יהבי טסקא ומדינא דמלכותא לא היה בידם דבעלים כח למכור ומכרן בטל וזה השני שהחזיק קנה בדינא דמלכותא שהתנה בחזקתו על מנת ליתן את הטסקא למלך ומלכא אמר מאן דיהיב טסקא ליכול ארעא בחזקה בלא שטרא אבל בקרקע שהיא ירושה לעובד כוכבים מאבותיו ומכרה לעולם אימא לך אם בא אחר והחזיק בה מוליאין אותה מידו ומחזירין לראשון כשיהיה לו השטר מן המוכר:

סמג עשין שי טוש ע ח"מ סיי קלד סעיף ב וסיי רעד: רבוג ג מייי שם ופ"א מהלי מכירה הלכה י"ז סמג שם טוש"ע ח"מ סיי קלד ... סעיף א: רבוד ד מיי' ח" משיף מהלי רבוד ד מיי פ״א מהלי זכיה הלי טו ופ״ה מהל' גזילה הלי יא סמג שם יסי עג טוש"ע שם וסי שמט מעיף בו ח ט:

רבינו גרשום

ושאינה מסוימת. אלא בקעה גדולה היא: עד כמת. קנה בה: חיירא דתורי הדר. כלומר כמו שהולך צמד בקר של מחרישה בתלם חחור ועושה תלם תרם החודר ועושה תלם אחר כשיעור אותן שני תלמים קני ולא יותר: כל המחזיק בהן זכה בהן, כגון שאם מכר עובד כוכבים שדהו לישראל אחד ונתן לו מעות ובא ישראל אחר והחזיק בה קודם שיכתוב לו שטר זכה בהן זה שני ובלבד שיחזיר מעותיו לראשון: מי אמר שמואל הכי. דהאי שני זכה בלא שטר: והאמר שמואל דינא שטון האכון שמואל הינא דמלכותא דינא. דכל מי שבא מחמת עובד כוכבים יש לידון בדין מלכות: אלא באיגרתא. בשטר: בדורא דרעוותא. בכפר של רועים: התם באגי מטמרי. שדות טמונות היו בידי עובדי כוכבים שהיו מבריחין מן המס ואמטול להכי לא הוי צריך למיקני מינייהו בשטרא דלא הוו דידהו בשטוא דלא חוד דידות לגמרי אלא משועבדים הן למס המלך. והואיל ורצו להבריח המס יכול להחזיק . בהן מי שירצה בדינא . דמלכותא ובלבד שיתן המס של שדה דהיינו טסקא. אבל י טלמא דלאו ראוו